

UN DISCIPOL DESPRE ION MINCU

Dumitru Huțanu

Iunie 1898. De curând numit profesor la Școala de Arhitectură din București, Ion Mincu era așteptat cu înfrigurare de elevi și profesori la evaluarea finală a lucrărilor de sfârșit de an întâi. Fostul elev, Simion Vasilescu, cel care se leagă de Focșani prin contribuția sa la ridicarea Teatrului „Maior Gh.Pastia”, rememora, peste ani, momentul în articolul „Ctitori – Ion Mincu” din „Universul Literar”, anul XLIV, nr.29, 15 iulie 1928.

Cum articolul se referă la o mare personalitate culturală și științifică românească, mai mult, fiu al Focșanilor, cele scrise capătă și acum substanță și interes, învăluind într-o lumină caldă chipul omului și profesorului Ion Mincu, creatorul de stil românesc în arhitectură.

Selectăm, așadar, fragmentele din articol, care iradiază această lumină, care subliniază locul și rolul lui Ion Mincu în cultura românească.

„Nu cunoșteam pe Mincu, puțini elevi îl cunoșteau, dar după respectul cu care se vorbea de arhitectul Mincu, chiar de profesorii – arhitecți ai școlii cari ne lăseau impresia că Mincu ne va judeca deopotrivă pe noi, elevii, cât și pe ei, profesorii noștri – o oarecare teamă ne stăpânea pe toți și sosirea lui Mincu era de toți așteptată”
scrisa Simion Vasilescu.

Îi face apoi portretul: „Înalt, cu o figură prelungă, osoasă, încadrată de un păr bogat, ondulat, o barbă bifurcată cu mustați cari acopereau buza superioară răsfrântă, marcând o ușoară ironie și ochii adumbriți de sprâncenele-i stufoase, făcea impresia unui om elegant, politicos, stăpân pe sine și gata a stăpâni pe alții, dar respira bunătate și ceva din misticismul marilor artiști”

Subliniind că judecata lucrărilor a fost „dreaptă și cu pătrundere”, Simion Vasilescu nota: „«Cu băieții ăștia fac treabă» a spus el după examinarea amănunțită a lucrărilor, în compoziția cărora, pe lângă un amestec naiv de forme și materiale disparate, erau scânteieri de talent și pricepere de buni desenați. Mincu a înțeles aluatul sufletesc din care va frământa și turna pe viitorii arhitecți meniți a schimba aspectul eterogen al arhitecturii Țării și s-a pus pe muncă”

Și mai departe: „În al doilea an al școlii, primul an de profesorat al lui Mincu, concepția arhitecturală a proiectelor noastre a luat o nouă înfățișare, multe dintre deprinderile naive ale elevilor fură pe rând – când cu bunătate, când cu străjnicie, înlăturate și înlocuite cu un spirit serios de autocritică, atât de necesar artiștilor cari, înainte de a fi judecați de alții, trebuie să se poată judeca ei înșiși.

Astfel s-a muncit și la finele celui de al cincilea an al Școlii Oficiale, munca sa și a tuturor profesorilor școlii culmină printr-o manifestație publică: **Prima expoziție a lucrărilor elevilor Școlii de Arhitectură** (subl.n.) se înfățișa publicului în marea rotondă a Ateneului Român. Expoziția care, pe lângă că atrăsese atenția publicului nostru cunoscător, se bucură și de marea favoare de a fi vizitată și apreciată cu elogi de către Regele Carol I”

Nu numai interesante, dar mai ales pline de adevăr, un adevăr validat de scurgerea timpului și de evoluția arhitecturii românești ca atare, sunt referirile la **cea mai mare împlinire a lui Ion Mincu – crearea stilului național și a școlii naționale de arhitectură.**

„Școala Națională de Arhitectură recrută primul triumf”, scria Simion Vasilescu. „Mincu creia școală (subl.n.), școală românească, în care elementele arhitectonice ale vechilor noastre monumente și rămășițe de artă, atât de puțin luate în considerație până la acea epocă, fură pe rând cercetate și interpretate cu o rară măiestrie și cu o adâncă înțelegere a valorii lor artistice.

Formele naive și incomplete, ca și frânturile doinelor noastre, fură chemate a se așeza frumos, în compoziție de arhitectură, fiecare după valoarea lor și a forma simfonia arhitecturii românești, care va trebui să ajungă prin artiștii români la Marea simfonie a Arhitecturii Naționale”

Mai mult, răspunzând cârcotașilor, celor care puneau la îndoială existența unui stil arhitectonic românesc, Simion Vasilescu scria: „Și fiindcă vorbim de Mincu, de școala lui Mincu și de stilul românesc, parcă văd încă pe unii întrebându-se cu sau fără sinceritate: Există oare stil românesc ? Acestora le răspund: Câtă vreme există un grai românesc, un suflet românesc, există și un stil românesc. Orice formă de influență străină, trecând prin mâna meșterului român, a fost deformată sau îndreptată, a fost interpretată și realizată după simțul și priceperea sa, după materialul și uneltele de care a dispus, dând astfel lucrării un caracter personal, specific românesc.

Mincu a înțeles valoarea documentară a acestor sacre rămășițe ale artei strămoșești și printr-o interpretare măiastră a ajuns la lucrări de reală valoare artistică”

Că Simion Vasilescu a intuit și înțeles esența creativității marelui arhitect, izvorul ei, o probează chiar spusele lui Ion Mincu, redată de autor, cu prilejul ultimei sărbătoriri făcute de corpul arhitecților creatorului de stil românesc , ca semn de protest „*contra înlăturării mării lui opere: Palatul comunal (din București)*”

„Cu o voce stinsă, înecată de lacrimi”, Ion Mincu spunea: „Școală românească în meseria mea eu n-am învățat. Puținul, foarte puținul ce știu, l-am învățat în lume, departe. Când m-am întors în

țară, singur cum mă simțeam, am răscolit și am cercetat o bisericuță, o casă veche și alte vechituri, fleacuri de astea și am crezut că se poate face ceva cu ele. În ochii mei ele erau ca niște rădăcini sănătoase ale unui arbore rupt de furtună și am încercat să pun altoiul meu peste ele. Azi, spre bătrânețe, văd că altoiul s-a prins, că a dat lăstari și cred că ele vor ajunge departe»”

„Acesta a fost Mincu, marele arhitect român, capul școlii renașterii arhitecturii românești”, conchidea Simion Vasilescu și așa se păstrează chipul lui în conștiința și istoria noastră locală.